

Skoleembedseksamen

under det matematisk-naturvidenskabelige fakultets
matematisk-fysiske faggruppe.

Forprøven. Vinteren 1949/50.

Geometri og rationel mekanik.

Opgaver til besvarelse i 4 timer.

I.

I en plan bevæger et koordinatsystem X_1Y_1 sig, idet X_1 -aksen ruller på en fast cirkel, hvis ligning i et sædvanligt, retvinklet, fast koordinatsystem XY er $x^2 + y^2 = a^2$. Under rulningen, som foregår med konstant vinkelhastighed ω , er X_1 -aksen positiv tangent til cirklen.

Med P betegnes projektionen på X_1 -aksen af det punkt A , som i XY -systemet har koordinaterne $(a, 0)$. Punktet P bevæger sig da såvel overfor det faste system XY , som overfor det bevægelige system X_1Y_1 .

Med t_1 betegnes et tidspunkt under bevægelsen, hvor X_1 -aksen rører cirklen i det punkt B , som i XY -systemet har koordinaterne $(0, a)$.

Find koordinaterne i XY -systemet af den absolutte hastighed, den relative hastighed, medføringshastigheden, den absolutte akceleration, den relative akceleration, medføringsakcelerationen og Coriolis-akcelerationen af punktet P til tidspunktet t_1 .

II.

1. En tynd, stiv stang AB har længden $3a$ og massen m fordelt således, at tætheden er proportional med afstanden fra A .

Find afstanden AG fra A til tyngdepunktet G , og beregn stangens inertimoment I med hensyn til G .

2. Med l betegnes en fast, glat, vandret linie og med C og D to forskellige punkter af l på hver sin side af et fast punkt A_0 af l , således beliggende, at $A_0C = A_0D = 2a$. Stangen hænger i begyndelsen i hvile med endepunktet A i A_0 og det andet endepunkt B lodret derunder. En snor fører fra A gennem en lille glat føringsring anbragt i C , og en anden snor fører fra B gennem en lille glat føringsring anbragt i D . De to snore antages vægtløse og ustrækkelige.

Idet der trækkes i de frie ender af de to snore med kræfter K_C og K_D , begynder stangen til et vist tidspunkt t_0 en bevægelse, hvor dens vinkelakceleration α er konstant, og dens tyngdepunkt G bevæger sig på den lodrette linie gennem A_0 , medens A glider gnidningsfrit langs l .

Find kræfterne K_C og K_D , når stangens vinkel med vertikalen er $\frac{\pi}{6}$.

3. Til det tidspunkt t_1 , hvor stangens vinkel med vertikalen er $\frac{\pi}{6}$, overklippes de to snore, og stangen bevæger sig videre under tyngdens indflydelse, idet A fortsat tænkes gnidningsfrit bundet til l . Det tænkes givet, at B netop når op til l , men ikke højere.

1) Angiv tyngdepunktets banekurve for $t > t_1$.

2) Find α og t_1 .

3) Find farten af A og farten af B til tidspunktet t_1 .

Ved bedømmelsen tages hensyn til fremstillingens form. Almindeligvis modtages til bedømmelse kun besvarelser, der er skrevet på de til indskrivning beregnede ark. Kun under særlige forhold, som da må angives, kan kladden afleveres. De dele, som i så fald ønskes taget i betragtning, må være tydeligt afmærkede.